

470000/054/8/2019-ORG
UNP 2019-00623141

**Pan Dr n. pr. Marek Woch
Radca Rzecznika Małych i Średnich
Przedsiębiorców
ul. Wilcza 46
00-679 WARSZAWA**

Odpowiedź na pismo z 5.08.2019 r.

Data wpływu pisma: 14.08.2019 r.

Dotyczy: pisma RMSP-311/2019/WPL – w sprawie danych statystycznych dotyczących zasiłku macierzyńskiego dla osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą.

Szanowny Panie Radco,

w odpowiedzi na zapytanie dotyczące wypłaty zasiłku macierzyńskiego i udzielenie informacji statystycznych w zakresie liczby prowadzonych postępowań kontrolnych i postępowań administracyjnych odnoszących się do osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą w rozbiu na płeć, uprzejmie informujemy, że:

w zakresie pytań od 1 do 19 obejmujących liczbę wszczętych kontroli, postępowań administracyjnych wobec osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą w zależności od płci w latach 2014 – 2019, nie prowadzimy tak szczegółowych ewidencji spraw kontroli i postępowaniach wyjaśniających. Nie dysponujemy narzędziami pozwalającymi na ustalenie wnioskowanych danych. Tym samym nie jest możliwe udzielenie odpowiedzi na zadane pytania.

Zgodnie z zaewidencjonowanymi danymi statystycznymi uzyskanymi z prowadzonych rejestrów i zestawień, ustalono, że w okresie od 1.01.2014 r. do 31.07.2019 r. Oddział ZUS we Wrocławiu przeprowadził, w roku:

- 2014 – 3204 kontrole,
- 2015 – 3152 kontrole,
- 2016 – 3557 kontroli,
- 2017 – 2103 kontrole,
- 2018 – 2135 kontroli,
- 2019 – (do 31.07.2019) – 1233 kontrole.

Kontrole dotyczyły płatników składek.

Odpowiadając na:

— **pytanie 20** — wyjaśniamy, że do zakresu działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) należy między innymi stwierdzenie i ustalenie obowiązku ubezpieczeń społecznych, ustalenie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz wypłacanie tych świadczeń, chyba, że na mocy odrębnych przepisów obowiązki te wykonują płatnicy składek, wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, prowadzenie rozliczeń z płatnikami składek z tytułu należności składek i wypłaconych przez nich świadczeń podlegających finansowaniu z Funduszy Ubezpieczeń Społecznych lub innych źródeł⁽¹⁾. Ponadto do zadań ZUS należy kontrola wykonywania przez płatników składek obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych. W toku postępowań wyjaśniających lub kontroli możemy weryfikować czy osoba zgłoszona do ubezpieczeń społecznych posiada tytuł do tych ubezpieczeń, czy jest uprawniona do świadczeń wypłacanych przez ZUS, czy faktycznie wykonywała działalność gospodarczą.

System ubezpieczeń społecznych, nałożył na płatnika składek obowiązek wykazywania poprawnych i zgodnych ze stanem faktycznym danych w dokumentach ubezpieczeniowych i opiera się na zaufaniu do płatników składek. Dlatego przekazywane dokumenty ubezpieczeniowe przez płatników są traktowane jako poprawne i zgodne ze stanem faktycznym. Na ich podstawie ewidencjonowane są zapisy na indywidualnych kontach ubezpieczonych.

Weryfikacja zapisów na indywidualnych kontach ubezpieczonych odbywa się podczas kontroli płatnika składek, reklamacji ubezpieczonego, ustalaniu prawa do świadczeń, a także weryfikacji systemowej np. zbiegu tytułów do ubezpieczeń. Weryfikacji poddawane są wszystkie konta ubezpieczonych, w tym osób prowadzących działalność gospodarczą.

Postępowania administracyjne prowadzone są w każdej sprawie, w której w naszej ocenie mogło dojść do bezzasadnego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, czy też ustalenia nieprawidłowej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, faktycznego wykonywania działalności gospodarczej. Dotyczy to wszystkich świadczeniobiorców.

Postępowania administracyjne wszczynane są na podstawie złożonego przez ubezpieczonego wniosku o wypłatę danego rodzaju zasiłku lub urzędu, które kończą się podjęciem wypłaty świadczenia, bądź decyzją o odmowie prawa do tego świadczenia.

Informujemy, że w Oddziale nie zostały wypracowane i nie obowiązują w aplikacjach dziedzinowych algorytmy służące do typowania wyłącznie jednoosobowych działalności gospodarczych do kontroli lub postępowań administracyjnych.

W zakresie kontroli płatników składek typowanie płatników do kontroli odbywa się wyłącznie w oparciu o analizę obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe. Planowanie i przeprowadzanie kontroli odbywa się zawsze po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa⁽²⁾ dotyczy to również płatników składek zobowiązanych do opłacania składek wyłącznie na własne ubezpieczenie. Kontrole te są przeprowadzane tylko w uzasadnionych przypadkach⁽³⁾. Także w przypadku kontroli płatników składek nie został wypracowany algorytm służący do typowania do kontroli płatników prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą;

— **pytanie 21** — nie przeprowadzamy kontroli płatników składek – kobiet prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą wg listy osobowej przekazanej przez Centralę ZUS. Planowanie kontroli i przeprowadzanie kontroli odbywa się zawsze po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa.

– **pytanie 22** – postępowania administracyjne prowadzimy w każdej sprawie, w której w naszej ocenie mogło dojść do bezzasadnego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, czy też ustalenia nieprawidłowej podstawy wymiaru składek, m. in. w oparciu o ogólną wygenerowaną przez Centralę ZUS listę osób, w stosunku do których zachodzi podejrzenie zaistnienia powyższych okoliczności;

– **pytanie 23** – nadzór nad realizacją ustawowych zadań realizowanych przez Oddziału ZUS we Wrocławiu sprawuje Pan Piotr Burtowski, Dyrektor Oddziału, a nad przeprowadzeniem kontroli płatników składek sprawuje Główny Inspektor Kontroli Zakładu w imieniu Prezesa Zakładu⁽⁴⁾, Pan Ignacy Król;

– **pytanie 24** – zasady prowadzenia kontroli przez inspektorów kontroli Zakładu określone zostały w przepisach prawa⁽⁵⁾. Regulują one prawa i obowiązki płatników składek oraz prawa i obowiązki inspektorów kontroli Zakładu.

Dodatkowo w sprawach uregulowanych ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych⁽⁶⁾ mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego⁽⁷⁾.

Wszystkich pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych obowiązuje Kodeks Etyki pracowników ZUS, który ma zastosowanie do wszystkich spraw prowadzonych przez Zakład;

– **pytanie 25** – informujemy, że stroną w postępowaniu administracyjnym jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Każdy, kto jest stroną postępowania może brać czynny w nim udział, osobiście lub poprzez pełnomocnika. W przypadku konieczności wezwania do złożenia wyjaśnień staramy się stworzyć takie warunki, aby były one jak najmniej uciążliwe dla osoby wezwanej m.in. dogodny termin, czas, przerwy w trakcie składania wyjaśnień, istnieje możliwość złożenia wyjaśnień w drodze pisemnej i przesłanie na wskazany adres.

Wszystkie czynności w prowadzonych postępowaniach/kontrolach oraz działania z nimi związane dokonywane są z poszanowaniem obowiązujących przepisów w zakresie: terminów, przedmiotów kontroli, jak i praw i obowiązków podmiotów kontrolowanych oraz osób upoważnionych czy też osób wobec, których toczy się postępowanie.

Klienci, którzy nie zgadzają się z decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, mają prawo wystąpić do Sądu.

W przypadku prowadzonych kontroli przez inspektorów kontroli Zakładu, Wydział Kontroli Płatników Składek nie przeprowadza dowodu z zeznań kobiet w ciąży z wyjątkiem sytuacji gdy z wnioskiem takim wystąpi taka osoba. W pozostałych przypadkach dowód z przesłuchania jest dopuszczalny wyłącznie, gdy inne zgromadzone materialne dowody są niewystarczające do określenia stanu faktycznego mającego istotne znaczenie dla ustaleń kontroli.

Przepisy nie zakazują przesłuchiwania kobiet w ciąży, kobiet w połogu czy też kobiet karmiących piersią.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizując swoje statutowe zadania stoi na straży praworządności w zakresie stwierdzania i ustalania obowiązku ubezpieczeń społecznych i ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz wypłacanie tych świadczeń.

Podstawa prawna

⁽¹⁾ art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn.zm.),

- (2) art. 47 ustawy z dnia 6 marca 2019 r. Prawo Przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, z późn. zm.),
- (3) §2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania kontroli płatników składek (Dz. U. Nr 164, poz. 1165),
- (4) art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn.zm.),
- (5) Rozdział 5 ustawy z dnia 6 marca 2019 r. Prawo Przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, z późn. zm.) oraz rozdział 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.),
- (6) art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.),
- (7) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.).

Z wyrazami szacunku

DYREKTOR
Oddziału ZUS we Wrocławiu
Piotr Burtowski

